

Sygn. akt VI U 407/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2023 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Kryńska-Mozolewska

Protokolant: Emilia Bonk

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2023 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o jednorazowe odszkodowanie

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 26 sierpnia 2020 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje odwołującej M. K. jednorazowe odszkodowanie w wysokości 8 (osiem) % stałego uszczerbku na zdrowiu będącego skutkiem wypadku, który nastąpił w związku z pracą.

Sygn. akt VI U 407/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2020 roku znak: JO/o/045232513 Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odmówił M. K. prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 24 stycznia 2020 roku. W uzasadnieniu podał, że wypadek był spowodowany przyczyną leżącą w organizmie powódki co skutkowało chwilową utratą przytomności. Nie było przyczyny zewnętrznej wypadku pracy.

(decyzja z dnia 26.08.2020r. – a.r.)

Od decyzji z dnia 26 sierpnia 2020 roku M. K. wniosła odwołanie. W uzasadnieniu wskazała, że utarta przytomności była następstwem wypadku, a nie przyczyną upadku i następnie powstania urazów.

(odwołanie – k. 1-2)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację z zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 27-28)

Sąd ustalił, co następuje:

Odwołująca M. K. jest zatrudniona w Poczta Polska S.A. Region (...) w UP (...) na stanowisku ds. obsługi klienta.

W dniu 24 stycznia 2020 roku stawiała się w pracy o 13.30. Wykonywała tego dnia czynności zgodnie z zakresem obowiązków w filii UP (...) na Dworcu Centralnym do godziny 20.00. Po zamknięciu filii wraz koleżanką przystąpiła do rozliczania dnia pracy. Po godzinie 21.00 odwołująca opuściła siedzibę filii i udała się do UP (...) w celu dostarczenia dokumentacji pocztowej do głównej siedziby. Szła spokojnym krokiem. Odwołująca zahaczyła nogą o śliski chodnik i upadła wyciągając ręce do przodu celem zamortyzowania upadku. Był to jej odruch obronny zrobiony świadomie. Po upadku i uderzeniu głową o chodnik odwołująca straciła przytomność.

Po odzyskaniu świadomości zobaczyła, że leży na chodniku, krwawiła z nosa, miała otartą skórę oraz bolał ją kciuk prawej ręki. Podniosła się, pozbierała dokumenty oraz udała się do UP (...). W urzędzie poinformowała kontrolera o zdarzeniu. Opuściła budynek główny i udała się do domu. Następnego dnia bóle i obrzęk kciuka prawej ręki nie ustępował, udała się więc do SOR Szpitala w W..

U odwołującej przed dniem 24 stycznia 2020 roku nie występowały incydenty utraty przytomności z przyczyn leżących wewnątrz organizmu. Odwołująca cierpi na nadciśnienie tętnicze oraz cukrzycę typu 2, jednak schorzenia te nie były przyczyną utraty przytomności odwołującej. Nie ma zaburzeń rytmu serca powodującego utratę przytomności.

(protokół nr (...) r. – k. 4; opinia biegłego internisty J. K. – k. 64-65, k. 78-79, opinia biegłego z zakresu medycyny pracy M. P. – k. 95-100, k. 116-117; opinia biegłego ortopedy M. G. – k. 148, 161; zeznania odwołującej M. K. – k. 174v)

Po upadku w dniu 24 stycznia 2020 roku odwołująca doznała wielołamowego złamania paliczka kciuka prawego i powierzchniowego urazu głowy z utratą przytomności.

Złamanie paliczka dystalnego kciuka prawego wymagało leczenia operacyjnego. Obecnie utrzymuje się bolesność kciuka prawego z usztywnieniem stawu międzypaliczkowego w zgięciu 10*. Poza tym jest pełna ruchomość w stawie śródrečno-paliczkowym. Po rehabilitacji u odwołującej istnieje stały uszczerbek na zdrowiu w wysokości 8% według pozycji 134a. Wynika to z tego, że nie doszło do dużego przemieszczenia czy zniekształcenia kciuka, jednak jest ograniczenie funkcji kciuka.

(opinia biegłego ortopedy M. G. – k.133-135, k. 148)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego. W zakresie tego jaka była przyczyna wypadku przy pracy tj. czy wewnętrzna czy zewnętrzna, Sąd nie mając wiedzy medycznej dopuścił dowód z opinii biegłego internisty oraz z zakresu medycyny pracy na fakt ustalenia przyczyny zdarzenia z dnia 24 stycznia 2020 roku. Sąd w całości oparł się na opiniach biegłych internisty J. K. oraz z zakresu medycyny pracy M. P.. Wnioski obu biegłych zbieżne są co do tego, że utrata przytomności nie była przyczyną upadku powódki, nie istniały jakiegokolwiek schorzenia które spowodowałyby utratę przytomności. Ostatecznie organ rentowy (k. 127) nie kwestionował tego, że przyczyną utraty przytomności był uraz głowy w trakcie upadku. Także nie istniała konieczność dopuszczania kolejnych opinii uzupełniających biegłego internisty lub z zakresu medycyny pracy.

Wobec poczynionych ustaleń co do przyczyny wypadku przy pracy Sąd nie dał wiary stwierdzeniu z protokołu nr (...) w którym wskazano, że upadek i uderzenie było spowodowane utratą przytomności, a przyczyna zdarzenia była wewnątrz organizmu powódki. Biegli wydający opinie w tej sprawie w swoich wnioskach argumentowali, że utrata przytomności nastąpiła po potknięciu się i była wynikiem uderzenia. Tak więc stwierdzenie podane w protokole powypadkowym nie odpowiadało prawdzie.

W zakresie oceny tego jaki procent uszczerbku na zdrowiu powstał u odwołującej po wypadku przy pracy z dnia 24 stycznia 2020 roku Sąd zasięgnął opinii biegłego ortopedy M. G.. Biegły w opinii głównej i uzupełniających w sposób jasny i przekonujący podał jaki charakter ma uszczerbek na zdrowiu doznany przez powódkę i w jakiej jest wysokości. Dodatkowo biegły wypowiedział się odnośnie tego, że odwołująca wyciągając ręce przed siebie w geście obronnym przed upadkiem zrobiła to będąc jeszcze świadoma, więc nie straciła przytomności przed upadkiem. Opinia główna biegłego i uzupełniające były spójne w całości. Jednocześnie Sąd wskazuje na niekonsekwencję stanowiska ZUS (k.

157). W piśmie z karty 127 organ nie kwestionował mechanizmu powstania wypadku podczas gdy w zarzutach do opinii biegłego podnosił nowe zarzuty. Jednak te nie mogą się ostać i są bezzasadne. Sąd wskazuje, że odwołująca nie zeznała, że najpierw straciła przytomność, a potem się potknęła. ZUS dywagował jedynie odnośnie mechanizmu obronnego jakim było wyciągnięcie rąk przez odwołującą i kierunek upadku. Sąd w całości podziela wnioski biegłego odnośnie tego, że odwołująca musiała być świadoma wysuwając ręce do przodu aby obronić się przed upadkiem. Poza tym z doświadczenia życiowego i zasad logiki wynika, że osoba która traci przytomność nie podejmuje ruchów obronnych tj. nie wysuwa celowo rąk do przodu aby zamortyzować upadek.

Strony nie składały dodatkowych wniosków dowodowych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1205, dalej jako: ustawa wypadkowa), ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. Ust. 2 powołanego przepisu definiuje trwały uszczerbek na zdrowiu jako takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu nie rokujące poprawy. Z kolei w następnym ustępie zdefiniowano długotrwały uszczerbek na zdrowiu - jako takie naruszenie sprawności organizmu, które, powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie. Przesłankami przyznania ubezpieczonemu jednorazowego odszkodowania za wypadek przy pracy są: wystąpienie wypadku przy pracy (lub choroby zawodowej) oraz stały (lub długotrwały) uszczerbek na zdrowiu. Obie te przesłanki muszą być spełnione łącznie. Natomiast jak stanowi przepis art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje zasiłek chorobowy.

Definicję wypadku przy pracy zawiera art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy wypadkowej. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń położonych;
- 2) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 3) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy. Z kolei zgodnie z art. 2 pkt 13 ww. ustawy "uraz" to uszkodzenie tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego.

Zatem aby określone zdarzenie zostało uznane za wypadek przy pracy musi spełniać łącznie następujące warunki:

- mieć charakter nagły,
- być wywołane przyczyną zewnętrzną,
- powodować uraz lub śmierć,
- być związane z pracą, wykonywaniem czynności pracowniczych.

Brak jednego z ww. elementów nie pozwala na uznanie zdarzenia za wypadek przy pracy. Definicja wypadku, zawarta w art. 3 ust. 1 obowiązującej ustawy wypadkowej, opiera się na pojęciu przyczyny zewnętrznej, podobnie jak definicja wypadku obowiązująca do dnia 31 grudnia 2002 r. na gruncie art. 6 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144). W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalil się już od dawna pogląd polegający na szerokim rozumieniu przyczyny zewnętrznej, zgodnie, z którym zewnętrzną przyczyną sprawczą wypadku przy pracy może być każdy

czynnik pochodzący spoza organizmu poszkodowanego, zdolny - w istniejących warunkach - wywołać szkodliwe skutki (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 1999 r., II UKN 87/99 - OSNP 2000/20/760). Pogląd ten został zaakceptowany także w późniejszych orzeczeniach Sądu Najwyższego, który przyjął, że w tym znaczeniu przyczyną może być nie tylko narzędzie pracy, maszyna, zwierzę, siły przyrody, lecz także czyn innego osobnika, a nawet praca i czynność samego poszkodowanego (zob. np wyrok Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2005 r., I UK 257/04, System Informacji prawnej LEX nr 390131 ale przede wszystkim wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 lipca 2007 r., I UK 20/07, OSNP 2008/17-18/265 oraz z dnia 27 kwietnia 2009 r. I UK 336/08, M.P.Pr. 2009/8/43).

Jak wyjaśnił szczegółowo Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia z dnia 4 marca 2013 r., I UK 505/12, OSNP 2014/2/27, LEX nr 1318181, G.Prawna (...), Lex 1318181) w którym Sąd ten odniósł się do dotychczasowego orzecznictwa w tym zakresie: "zewnątrzną przyczyną sprawczą wypadku przy pracy może być każdy czynnik zdolny wywołać w istniejących warunkach zdarzenie powodujące skutki w postaci śmierci lub urazu zdrowotnego. Jest to impuls powodujący wypadek i wyzwalający w jego toku czynnik zewnętrzny powodujący uraz lub śmierć. W każdym razie może to być - powodujące uszkodzenie ciała - działanie sił przyrody, narzędzi pracy, maszyn, spadającego przedmiotu; czyn innej osoby, jak również zawiniona lub mimowolna czynność samego poszkodowanego (np. potknięcie się, odruch, upadek - nawet na gładkiej powierzchni), byleby nie zachodziły podstawy do stwierdzenia, że wypadek został spowodowany wyłącznie schorzeniem tkwiącym w organizmie pracownika, łączącym się choćby ze skłonnością do omdleń lub zakłóceń równowagi (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 r., zasada prawna, III PO 15/62, OSNCP 1963 Nr 10, poz. 215 oraz wyroki z dnia 16 czerwca 1980 r., III PR 33/80, LEX nr 14532 i z dnia 28 kwietnia 2005 r., I UK 257/04, LEX nr 390131).

Aby wyjaśnić definicję pojęcia "przyczyna zewnętrzna" należy oprzeć się na ugruntowanej w tym przedmiocie linii orzecznictwa Sądu Najwyższego zgodnie, z którą: "przyczyną sprawczą - zewnętrzną zdarzenia może być każdy czynnik zewnętrzny (to znaczy niewynikający z wewnętrznych właściwości człowieka), zdolny wywołać w istniejących warunkach szkodliwe skutki. W tym znaczeniu przyczyną zewnętrzną może być nie tylko narzędzie pracy, maszyna, siły przyrody, ale także praca i czynność samego poszkodowanego (np. potknięcie się, odruch) - tak uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963 r., III PO 15/62, OSNCP 1963. Wyłączenie przyczyny zewnętrznej przy wypadku pracownika w czasie i miejscu pracy może być uzasadnione tylko wtedy, gdyby istniały podstawy do ustalenia, że upadek, czy potknięcie się zostało spowodowane schorzeniem pracownika np. łączącym się ze skłonnością do omdleń lub zakłóceń równowagi (tak wyrok SN z dnia 16 czerwca 1980 r., III PR 33/80, Lex 14532).

W realiach tej sprawy Sąd ustalił, że zdarzenie z dnia 24 stycznia 2020 roku było wypadkiem przy pracy. Jediną z przesłanek kwestionowanych przez ZUS było istnienie przyczyny zewnętrznej wypadku pracy. Organ rentowy w swoim stanowisku procesowym podnosił, że przyczyną zdarzenia i powstania urazu był upadek który był wywołany przez utratę przytomności przez odwołującą. Sąd ustalił, że upadek odwołującej nastąpił gdy poruszała się ona po śliskim chodniku. Wtedy doszło do potknięcia, a w wyniku uderzenia o ziemię doszło do utraty przytomności. Nie było więc tak jak twierdził ZUS, że odwołująca najpierw straciła przytomność i w konsekwencji tego upadła, ale przyczyną wypadku był niefortunny odruch. Przyczyną wypadku przy pracy była przyczyna zewnętrzna rozumiana jako ruch pracownika. U odwołującej nie istniały żadne schorzenia które mogłyby spowodować, że straciła przytomność skutkiem czego nastąpił upadek i uraz. Należy również wskazać, że ZUS po przeprowadzaniu postępowania dowodowego przed Sądem tj. wydaniu przez biegłych opinii w piśmie z k. 127 nie kwestionował już przyczyny zewnętrznej wypadku przy pracy i przyznał, że utrata przytomności nastąpiła po uderzeniu o chodnik, a nie wcześniej.

Reasumując spełnione zostały przesłanki pozwalające uznać zdarzenie z dnia 24 stycznia 2020 roku za wypadek przy pracy w rozumieniu ustawy.

W kwestii wysokości jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy Sąd nie posiadając wiedzy z zakresu medycyny, wobec tego dopuścił dowód z opinii biegłego ortopedy M. G.. Biegły w swojej opinii głównej i uzupełniających opisał jakich urazów doznała odwołująca, ustalił wysokość uszczerbku na zdrowiu oraz jego charakter. Ostatecznie wysokość stałego uszczerbku na zdrowiu ustalono na podstawie przekonującej i spójnej co do wniosków - opinii biegłego ortopedy M. G.. Sąd ustalił, że odwołująca doznała urazu złamania paliczka kciuka prawego.

Po zakończeniu leczenia i rehabilitacji, u odwołującej nie doszło do ograniczenia ruchomości kciuka prawego. Doszło jednak do złamania z przemieszczeniem i ograniczeniem funkcji z usztywnieniem w stawie międzypaliczkowym, ale z zachowaniem ruchomości w stawie śródrečno-paliczkowym. Odwołująca w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 24 stycznia 2020 r. doznała stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 8% ustalonego na podstawie punktu 134a załącznika nr 1 do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania. Mając na względzie powyższe Sąd przyznał odwołującej M. K. jednorazowe odszkodowanie w wysokości 8 % stałego uszczerbku na zdrowiu będącego skutkiem wypadku, który nastąpił w związku z pracą. O powyższym orzeczono jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)